

สถาบัน

RESEARCH FOR SOCIAL DEVELOPMENT INSTITUTE

วิจัยเพื่อ พัฒนาสังคม

RSDI News Letter : ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - มีนาคม 2568

การสร้างประชาคมที่ มีอนาคตร่วมกันไทย-จีน

นายประทีป ช่วยเกิด

นักวิจัย สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประเทศไทยและประเทศจีน ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๘ ปี ๒๕๖๘ ครบรอบ ๕๐ ปีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตจีน-ไทย เป็น ๕๐ ปีทองแห่งมิตรภาพ ไทย-จีน แต่ในทางปฏิบัติมิตรภาพไทย-จีน สืบทอดต่อกันมานับพันปี จนมีคำกล่าวที่ว่า “จีน-ไทย ไม่ใช่อื่นไกล พี่น้องกัน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิตรภาพไทย-จีน ที่ผูกพันกันทางสายเลือด ก่อให้เกิดความไว้นือเชื่อใจ ความเข้าใจ กัน การสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ไทย-จีน ได้ก้าวสู่ยุคใหม่อีกระดับ ไทยกับจีนได้ยกระดับความสัมพันธ์เป็น “หุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน” (Comprehensive Strategic Partnership) ในปี ๒๕๕๕ ในปี ๒๕๖๕ รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ออกถ้อยแถลง

ร่วมว่าด้วยการดำเนินการเพื่อมุ่งสู่การเป็นประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันไทย-จีน เพื่อนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนยิ่งขึ้น และในปี ๒๕๖๘ รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ออกถ้อยแถลงร่วมว่าด้วยการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน และการสร้างประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันไทย-จีน เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนยิ่งขึ้น ด้วยวิสัยทัศน์ที่มุ่งมองไปข้างหน้า และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมถึงเร่งรัดการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมภายใต้แผนพัฒนา ๕ ปีว่าด้วยความร่วมมือด้านการค้าและเศรษฐกิจระหว่างรัฐบาลราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๘-๒๕๗๒)

ความร่วมมือทั้งหมดดังกล่าว มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน การลดความยากจน การดำเนินโครงการที่สร้างความอบอุ่นให้กับประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างประชาชนต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของไทยและจีน

สำหรับประเทศไทยดำเนินการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน- เศรษฐกิจสีเขียว (Bioeconomy-Circular Economy- Green Economy: BCG) ในส่วนของสาธารณรัฐ ประชาชนจีนดำเนินการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) รวมถึงข้อริเริ่ม ๓ ข้อริเริ่ม ประกอบด้วย ข้อริเริ่มด้านการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI) ข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (Global Security Initiative: GSI) และ ข้อริเริ่มด้านอารยธรรมระดับโลก (Global Civilization Initiative: GCI)

การสร้างประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันไทย-จีน ก่อให้เกิดความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทย และจีน ประเทศจีนเป็นตลาดส่งออกสินค้าเกษตรที่ใหญ่ที่สุดของไทย จีนเป็นแหล่งนักท่องเที่ยวต่างชาติหลักของ ไทย และเป็นแหล่งเงินลงทุนจากต่างประเทศหลักของประเทศไทย วิสาหกิจจีนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา เศรษฐกิจดิจิทัล เซมิคอนดักเตอร์ แบตเตอรี่ พลังงานสะอาด รถยนต์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง อันเป็นพื้นฐาน สำคัญต่อการสร้างห่วงโซ่อุปทานที่แข็งแกร่งและมั่นคงให้กับประเทศไทย รวมถึงเป็นการวางรากฐานพัฒนา ประเทศไทยในระยะยาว สำหรับประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนยุทธศาสตร์ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง (BRI) ของจีนที่ประกอบด้วยเส้นทางเศรษฐกิจสายไหม และเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือด้านโครงสร้างพื้นฐาน และโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน นอกจากนี้ไทยและจีนจะร่วมกัน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เนื่องจากความสัมพันธ์ไทย-จีน ขึ้นอยู่กับมิตรภาพระหว่าง ประชาชน ประชาชน คือ แรงผลักดันหลักที่อยู่เบื้องหลังความสัมพันธ์ไทย-จีน เพื่อสร้างเป้าหมายใหม่ๆ ร่วมกัน ในอนาคตที่มีความไม่แน่นอนบนความแน่นอนของความสัมพันธ์ไทย-จีน ประเทศไทยพร้อมที่จะร่วมกับ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในการสร้างการเติบโตอย่างสมดุล ยั่งยืน และครอบคลุม บนพื้นฐานหลักปรัชญาของการ พัฒนาที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ความแตกต่างของการทำงาน ภาครัฐกับภาคประชาสังคม

๑. มีขุนข้า... บ้านเมือง จังเหลื่องฮุ่ง
มีจอมเจ้า ภูบาลเฝ้า ถ่า-เบ็งแงง
มีหม่องแปลง สรรค์สร้าง ผืนซี้ดิน ได้ไซ้ฮนอยู่
มีอู่ข้าวอู่น้ำ คอยเลี้ยง หมู่ประชา

๒. ความเจริญ ก้าวหน้า ได้เคลื่อนผ่า เป็นลำดັบ
มาถึงยุคสมัย เมืองไทย วิไลจ้า
น้ำมีปลา นามีข้าว เมืองไทยเฮ้า พวมแจ้ฮุ่ง
ยังผดุง รักษาไว้ ของไทยแท้ สู่ประการ

๓. รัฐบาล ได้ก่อตั้ง กองกระทรวง ขึ้นหลายหน่วย
คอยถ่าช่วย พวกพี่น้อง เพื่อขัดข้อง ในเรื่องใด
ราชการ ชืดเส้นไว้ ตามฮ่อง ครรลองทาง
ต้องเป็นกลาง เป็นธรรม บ่ล่าเหลือ ชนชั้น

๔. ยิ่งนับวัน กะยิ่งลั่น คนมันหลาย หยาย บ่ทั่ว
รัฐกะมัว คองถ่า เสนอเรื่อง ต่อนาย
คนสิตาย รอคอยมือ ให้ทางการ เข้ามาชอย
วันเดือนปี กะเคลื่อนคล้อย บ่ทันจ้อย การช้อยเหลือ

๕. จังได้เกิด ก่อเกื้อ มวลหมู่ จิตอาสา
สละวันเวลา ออกชอยเหลือ ไทยบ้าน
คอยประสาน ชวนช่วย อำนวยการ ด้านต่างๆ
บรรเทาทุกข์ ให้พี่น้อง บ่คาข้อง กับเรื่องใด

๖. คีตอยากให้ มวลหมู่ จิตอาสา
ภาคประชาสังคม มาผสม สานช่วย
ราชอำนวย ทางให้ ราชการ ผ่านส่งต่อ
รวมกันเกาะ กลุ่มไว้ ไทยสิรุง ฮุงเจริญ...
บ่แมนเดิน คนละที ย้านกันดี ติตางหน่วย
ผู้มันเฮ็ด แปะตาย แพ้ผู้ขายคำเว้า
ฝากนายเจ้า ให้เบ็งแงง...แนทอน....

ความหมาย ในยุคของการเปลี่ยนแปลงแทบทุกประเทศบนโลกใบนี้ มักจะมีปัญหาในการบริหารจัดการเรื่องต่างๆ มากมาย สาเหตุที่เกิดขึ้นอาจมาจากสิ่งที่คุณควบคุมไม่ได้ เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนกฎกติกาของสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติ อุทกภัย อัคคีภัย แผ่นดินไหว หรือภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งอยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์

ย้อนมามองดูในบ้านเราในเรื่องของการทำงาน ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคม ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา บ้านเรา ได้ประสบพบเจอกับปัญหาในการบริหารบ้านเมืองมากมายหลายด้าน ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ในส่วนของนโยบายการทำงานของ “ ราชการ ” ก็จะมีแนวปฏิบัติที่เป็นขั้นตอนมากมาย ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ในการปฏิบัติงาน ส่วน “ ภาคประชาสังคม ” ไม่ว่าจะเป็กลุ่มเครือข่าย มูลนิธิ กลุ่มอนุรักษ์ หรือกลุ่มจิตอาสาต่างๆ หน่วยงานหรือองค์กรเหล่านี้ไม่ติดโครงสร้าง มีความคล่องตัวในการทำงานมากกว่า มีแหล่งทุนเฉพาะ สามารถทำงานสร้างสรรค์ได้มากกว่า รวมคนได้หลากหลาย และเกิดปรากฏการณ์ “ จิตอาสาของคนรุ่นใหม่ ” อย่างต่อเนื่อง ลองคิดเล่นๆถ้าราชการประสานความร่วมมือกับภาคประชาสังคม การพัฒนาประเทศน่าจะไปได้ไกลและเร็วกว่านี้ขนาดไหน คำถามคือทำยังไงรัฐจะเชื่อมการทำงานกับภาคประชาสังคมอย่างไม่ให้สะดุดและร่วมกันมองเป้าหมายของการพัฒนาประเทศไปในทิศทางเดียวกัน...

กระบวนการเรียนรู้

หน่วยงานต่างๆ มักจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะการประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน โดยขาดการปฏิบัติจริงและการสรุปบททวนอย่างเป็นระบบ ในความเป็นจริง ต้องมีการเก็บและรวบรวมข้อมูล มีการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการสรุป ความคิด รวบรวมองค์ความรู้ที่ได้นำไปปฏิบัติจริง และขยายผลสู่บุคคลอื่นหรือพื้นที่อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่เชื่อมระหว่างความรู้ไปสู่การเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทักษะ และพฤติกรรมที่ดีขึ้นในเชิงสร้างสรรค์

ความหมาย

การแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน นับตั้งแต่การมีข้อมูล การจำแนกข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงให้กับผู้อื่น องค์ความรู้อื่นๆ และ การสรุปบทเรียน จนนำไปสู่การจัดระบบเป็นชุดความรู้ในภาพรวม

ตัวอย่าง

■ กระบวนการเรียนรู้ในวิถีการผลิตจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวแล้วประสบภาวะขาดทุน เกิดภาวะหนี้สิน เมื่อมีข้อมูลรายรับ รายจ่าย มีการจำแนกค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ไม่จำเป็น นำไปสู่ข้อค้นพบเป็นองค์ความรู้ว่าการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไม่คุ้มค่า จึงเกิดการสรุปบทเรียนและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเป็นการปลูกพืชผสมผสาน ขยายไปสู่แนวคิดและทางเลือกใหม่

■ การคุ้มครองผู้บริโภคมีนักวิชาการสาธารณสุขให้ความรู้เรื่องสารบอแรกซ์ ในอาหาร แต่ไม่สนใจในระยะแรก ภายหลังสังเกตว่าลูกกินลูกขึ้นทุกวันหลังกลับจากโรงเรียน จึงสงสัยว่าลูกขึ้นที่ลูกกินมีสารบอแรกซ์หรือไม่ จึงไปเรียนรู้เรื่องการตรวจสารบอแรกซ์และ เริ่มไปตรวจลูกขึ้นตามตลาด พบว่า มีสารบอแรกซ์จริง จึงห้ามไม่ให้ลูกใกล้ลูกขึ้นต่อไป และนำความรู้ไปถ่ายทอดเผยแพร่ สร้างเครือข่ายผู้บริโภค

การประยุกต์ใช้

- ต้องมีการฝึกปฏิบัติจริงเพิ่มเติมจากการประชุม คุยงาน สัมมนา อบรม
- ขนี้ ตอนการเรียนรู้แต่ละคนไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกันเสมอไป คือเริ่มจากความรู้ของผู้ปฏิบัติเอง
- ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูล ผลดี/ผลเสีย ของกิจกรรมทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
- ผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้ ต้องยอมรับข้อแตกต่างของแต่ละคน
- เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความชำนาญในกระบวนการด้านใดด้านหนึ่ง
- มีแหล่งเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ต้องเป็นระบบ ขั้นตอน
- ผู้ที่เรียนรู้ต้องเรียนรู้ตามความสมัครใจ